

tepav

KBAM

KALKINMA AJANSLARININ BÖLGE PLANLAMA DENEYİMLERİ

Dr. N. Tunga Körođlu

3 Haziran 2011 TEPAV_KBAM Kalkınma Ajansları alıştayı

Toplantı öncesinde Cevaplanması istenen soruların Gruplaması

1. Analiz teknikleri ve Veri gereksinimleri
2. Katılım
3. Kadro ve deneyim
4. Zaman kullanımı
5. Uygulama

Planlama Deneyimlerinin irdelenmesinde göndermiş olduğumuz sorulara 26 Kalkınma Ajansından cevap veren 14 ajansa teşekkür ederiz.

1. Ahiler KA
2. Ankara KA
3. Batı Akdeniz KA
4. Batı Karadeniz KA
5. Bursa Eskişehir Bilecik KA
6. Doğu Anadolu KA
7. Fırat KA
8. Güney Marmara KA
9. İpekyolu KA
10. Karacadağ KA
11. Kuzeydoğu Anadolu KA
12. Kuzey Anadolu KA
13. Mevlana KA
14. Trakya KA

Analiz Teknikleri ve Veri Gereksinimlerine İlişkin Sorular:

Analiz teknikleri Soruları:

- Bölge planı hazırlanırken kullanılan teknikler ve analizler nelerdir?
- Hangi analizleri uygulamak istediniz ancak uygulayamadınız. Bunları uygulayamamanızın nedenleri nelerdir? Bunları aşmak için nelere ihtiyacınız var?
- Bu analizleri neden ihtiyaç duyuyordunuz?

Veri gereksinimleri Soruları:

- Bölge planı hazırlanırken eksikliğini duyduğunuz ve kendinizin topladığı veriler nelerdi? Kullandığınız yöntemler nelerdi?
- Bölge planı hazırlanırken eksikliğini duyduğunuz ve kendinizin toplayamadığı veriler nelerdi?

Analiz Teknikleri ve Veri Gereksinimlerine İlişkin Cevapların Özeti:

- Temel olarak SWOT ve Proje Döngüsü Yönetiminin temel araçlarından „Sorun Analizi', „Hedef Analizi' ve benzeri daha çok betimlemeye dayalı analizler kullanılmıştır.
- Kullanılmak istenen analizlerin yapılamamasında 3 temel etken tanımlanmıştır. Bunları verilen cevaplara göre önem sırasına koyacak olursak; sırası ile
  1. zamanın yetersiz olması;
  2. verinin olmaması;
  3. personelin tecrübesiz ve/veya teknik eğitimi almamış olması gelmektedir.
- Rekabetçilik ve kümelenme en çok yapılmak istenip yapılamayan analizler olarak ifade edilmiş. Bunları, girdi çıktı analizleri takip ediyor. Hepsi de veri eksikliği ve zaman darlığından dolayı kullanılamamış.

Analiz Teknikleri ve Veri Gereksinimlerine İlişkin Cevapların Özeti:

- Temel veri toplama yöntemi olarak, kurumlardan talep edilmesi ve sonrasında anket yöntemi kullanılmıştır.
- İhtiyaç duyulan birçok veri, zaman darlığından dolayı toplanamamıştır.
- Az sayıdaki BKA eksik veri olarak aslında olan verilere referansla analizler yapamadıklarını belirtmiştir. Bunun veri toplama ve analizlerdeki tecrübesizlik ve zaman darlığından kaynaklandığı düşünülebilir.

Analiz Teknikleri ve Veri Gereksinimlerine İlişkin Cevapların Özeti:

- İl olan kalkınma ajansları, diğer kalkınma ajanslarının ulaşamadığı bazı verilere ulaşabildikleri için daha kolay veriye ulaşıp analiz yapabilmişler. Bu nedenle il olan BKA'lar ilçe verisi isterken illerin bir araya gelmesinden oluşan BKA'lar il bazında veri talep etmekte ve bunu yokluğundan şikayet etmektedirler.
- Devlet kurumları mevzuata sığınarak yazılı taleplerle ve ağırdan alarak bilgi vermemiştir.
- Kamu kurumları, vermeleri zorunlu ve kullanıma açık olmayan bilgileri genellikle paylaşmamışlar.
- Yerel kamu kurumlarının BKA'nın rolü konusundaki kuşkuları bilgi verirken de gözlenebilmektedir.

Katılıma ilişkin Sorular:

- Bölge planı çalışmalarında katılımlı süreçler kullandınız mı? bu süreçlere hangi kurumlar katıldı ve nasıl organize edildi?
- Katılımlı süreçlerde yaşadığınız temel sıkıntılar nelerdi? Bunları aşmak için nelere ihtiyacınız var?

Katılıma ilişkin Cevapların Özeti:

- Çoğunluk BKA planının hazırlanmasında katılımın genel araçlarının tümünü kullanmıştır.
  1. Arama konferansı
  2. Paydaş toplantı
- Yapılan toplantılara girdi anlamında hazırlık yapıldığına dair 1 örnek vardı. Kalanının katımlı toplantıları ne kadar yönlendirmeye çalıştığı belirsizdir. Katımlı toplantılarda elde edilen vizyon, misyon, hedefler gibi çıktıların ne ölçüde analitik çalışmalara dayalı olarak yönlendirildiği, ne ölçüde bunların analizlerden bağımsız olarak stratejileri yönlendirdiği anlaşılamamıştır.

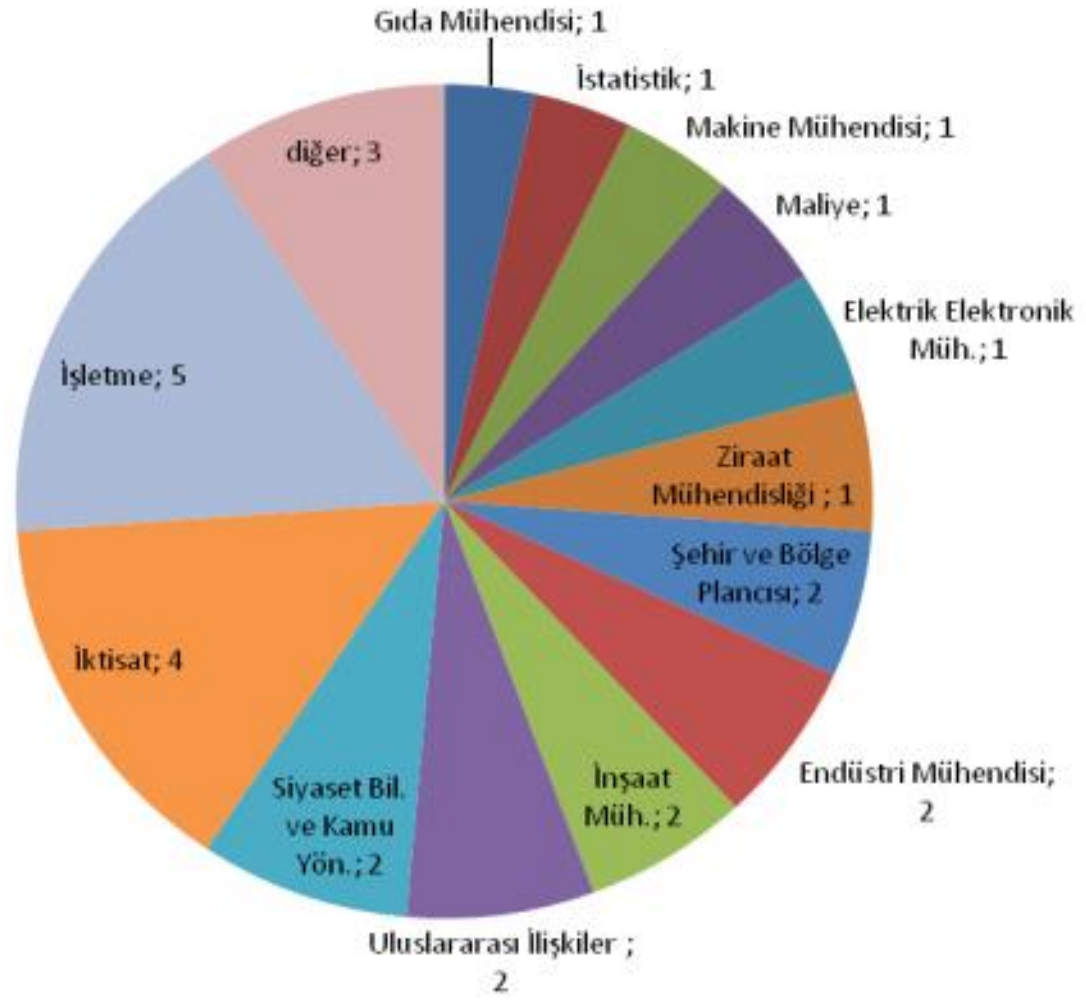
Katılıma ilişkin Cevapların Özeti:

- Katılanlar tarafından, katılımın yararına çok inanılmaması ve katılımlı toplantıları temelde zorunluluk olarak angarya olarak algılanmaktadır.
- Katılan kişilerin kurumları adına kendilerini yetkisiz olarak görmesi, katılmasının yararsız olduğu inancını doğurmaktadır.
- BKA'nın tanınmıyor olması ve yetkileri ile sorumluluklarının anlaşılmamış olması, tüm sürece ve katılımlı toplantılara karşı bir direnç oluşturmuştur. Tanıtımlarla bu azalmış.
- Kamu kurumları genel olarak katılıma çok hevesli gözükmedikleri ve daha çok BKAların kurulma sürecinde süreci izleyip, katılım konusunda belirli bir süreç geçtikten, BKAların yetki ve etkileri kurumlar arasında tartıldıktan ve görüldükten sonra daha aktif olarak planlama sürecine katıldıkları görülüyor.

Kadro ve Deneyime İlişkin Sorular:

- Bölge planı hazırlanırken eksikliğini duyduğunuz en temel eleman eksikliği nelerdi?
- Bölge planı hazırlanırken eksikliğini duyduğunuz en temel deneyim eksikliği nelerdi?

Kadro ve deneyim:

Kadro ve Deneyime İlişkin Cevapların Özeti:

- Bölge planı hazırlanırken eksikliğini duyduğunuz en temel deneyim eksikliği olarak bölge planı hazırlama ve planlama sürecinde ortak çalışma deneyimi olarak ifade edilmiştir.
- Az da olsa destek personelin eksik /yetersiz olduğunu vurgulayan BKA'lar var. Ancak daha fazla destek personele neden ihtiyaç duyulduğu belirtilmemiştir.
- Şehir ve bölge plancısı en temel eksiklik olarak ifade edilmiştir. Buradan temelde eksikliğin şehir ve bölge plancısından çok Bölge plancısı (belki Yüksek Lisans sahibi kişiler) olarak ifadelendirilmesi mümkün daha doğru olacaktır.

Zaman Kullanımına İlişkin Sorular:

- Bölge planının hazırlanmasında zaman sıkıntısı yaşandı mı? nedenleri nedir?

Zaman Kullanımına İlişkin Cevapların Özeti:

- Temel olarak zamana ilişkin sıkıntı tüm BKA'lar tarafından paylaşılıyor.
- Cevap verenlerin bir kısmı, bir sonraki bölge planının hazırlanmasında tekrar sıkıştırılmak istemediklerini, yine verimsiz plan üretilmesine neden olacağını belirtmişlerdir.
- Daha sınırlı sayıdaki BKA cevabında ise bir sonraki planın hazırlanması için artık önlerinde yeterince vakit olduğunu ve bu planda düştükleri hataların ve zamansızlığın neden olduğu sorunların tekrarlanmasının azalacağını belirtmişlerdir.
- İki yanıt arasında önemli farklılık, çoğunluk bölge planının hazırlanmasını belirli bir süre içinde yapıp sonraki planın hazırlanmasına kadar planlama sürecinin durduğu gibi bir algı olduğudur.

Uygulamaya İlişkin Sorular:

- Bölge planlarının hayata geçirilmesine yönelik beklentileriniz nedir?
- Yönetişim boyutu planlara nasıl girmiştir?
- Planların hayata geçirilmesine ne tür riskler sıkıntılar bekliyorsunuz?
- Bu risk ve sıkıntıların nedenleri nelerdir?

Uygulamaya İlişkin Cevapların Özeti:

- Temel Risk: Bölge Planının yerel aktörler tarafından sahiplenilmemesi
  - Planların karşılaşılabileceği riskler denildiğinde „risk' kavramının tam olarak anlaşılmadığı görülüyor.
- Uygulama, daha çok izleme ve değerlendirmeye indirgeniyor. Plan bittikten sonrasında ne olacağına dair genel bir belirsizlik görülüyor.
  - Planları statik dokümanlar olarak görüyorlar.
  - Plan hazırlamak, planın kendisi gibi algılanıyor. Plan ile plan yapmak arasında bir eş tutulmak ve aynı algılanması durumu gözleniyor.
- Uygulamanın gerçekçi olması için bir tane „Merkezi koordinasyon ve BGUS'a yönelik talep var' Bu olmadan uygulamanın olamayacağı vurgusu yer alıyor.

Uygulamaya İlişkin Cevapların Özeti:

- Planın ne olduğu, strateji planının plandan farkının ne olduğu, her ikisinin de ne işe yarayacağı, nasıl uygulanacağı, kimin tarafından uygulanacağı, araçlarının neler olduğu, Kamu yararının ne olduğu, gibi soruların cevaplarının net olmadığı ve bu konuda BKA personelinin kendi aralarında da uzlaşmadığı ve tam bir fikir birliğinin olmadığı görülüyor.
- Katılım, BKA personeli tarafından daha çok planın hazırlanması aşamasındaki bir süreç olarak görülüyor. Yönetişim boyutunun planların değil plan yamanın boyutu olarak görülüyor veya planda yönetim ve katılımın nasıl yer alması gerektiğine dair bilgi ve birikim eksikliği bulunuyor.

GRUP ÇALIŞMASI

Grup Çalışması

Amaç: Her grup temel sorulara ilişkin görüşlerini tartışarak grubun önceliklerini ve görüşlerini oluşturmak

Yöntem:

1. 10'ar kişilik gruplara oluşturulacak
2. Her grup bir kolaylaştırıcı ve sunucu seçecek
  - Kolaylaştırıcı tartışılacak konuları toparlanmasını ve panolara yazılmasını üstlenecek
  - Sunucu ortaya karara varılan konuların notunu tutacak ve öğleden sonra 5-10 dakikalık bir sunumunu yapacak
3. Sorulara ilişkin beklenti ve sorunlar tartışılacak
4. Öncelikler tespit edilecek
5. Önceliklere göre üzerinde uzlaşılan gereksinimler ve sorunlar özetlenecek

Grup Çalışması için Yardımcı Sorular:

- Hazırladığınız Bölge Planının işlevi sizce nedir?
- Ajansların temel işlevi nedir? Kendinizi tüm Planlama süreçlerinde nereye koyuyorsunuz?
- Ajansların mevzuattaki rolleri ile pratikteki işlevleri arasında nasıl bir uyum/uyumsuzluk görüyorsunuz?
- Ulusal hedeflerin bölgeselleştirildiği "Ulusal Bölgesel Strateji" ile bölgenize ülke bütünlüğü çerçevesinde roller ve işlevler tanımlanmamasını ne ölçüde önemli bir sorun olarak tanımlıyorsunuz?

Grup Çalışması için Yardımcı Sorular:

- Bölgenin koşullarını anlama, mevcut dinamiklerini tanımlama için yapılan çalışmalar ve katılımcı süreçler yeterli mi, bundan sonra yapılması gerekli farklı çalışmaları tanımladınız mı?
- Bölgenin potansiyeli üzerine yapılan çalışmalar ne ölçüde ayrıntılandırılabilir? Ayrıntılı çalışmaların gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?
- Bölgenin öncelikleri/ gelişme eksenleri ne ölçüde ayrıntılandırılabilir? Bölgenin öncelikleri saptanırken bu ne ölçüde somut çalışmalara dayandırılabilir? Bölgenin öncelikleri belirlenirken diğer bölgeler için tanımlanan öncelikler ne ölçüde göz önüne alınabilir?

Grup Çalışması için Yardımcı Sorular:

- Yapılan planlarda somut hedefler tanımlamaya çalıştınız mı? Yapılan çalışmalar ve katılımcı süreçler somut hedefler belirlemek açısından ne ölçüde yeterli oldu? Somut hedeflerin olmaması bilinçli bir tercih mi idi?
- Hazırlanan planların genelleme düzeyini nasıl saptadınız? Bu genelleme düzeyini sizin için yeterli oldu mu?
- Bölge için önerilerin bölgenin gelişme sürecini nasıl etkileyebileceği konusunda model çalışmaları yapılabildi mi? Yapılmadı ise bu bilinçli bir tercih mi idi?
- Bölgesel gelişme için farklı gelişme senaryoları kurgulamak ve bunların bölgenin geleceğine yönelik etkilerini sayısal olarak belirlemek için çalışmalar yapıldı mı? Eğer yapılmadı ise bunun ana nedeni nedir?

Grup Çalışması için Yardımcı Sorular:

- Bölgesel hedeflere ulaşmayı sağlayacak (gerçekleştirilmesi) gerekli yatırımların belirlenmesi konusunda ne tür somut öneriler hazırlanabildi? Bu yatırımların bölge ekonomisine katkısı konusunda çalışmalar gerçekleştirilebildi mi?
- Geliştirilen kararların mekanla ilişkisi ne ölçüde kurulabildi? Mekan bu çerçevede plana ne ölçüde bir girdi olabildi?